

Zdzisław Wiśniewski, Tomasz Płonka, Jerzy Lodowski

Wrocław - ul. Bernardyńska, AZP:
80-29/nie badane

Informator Archeologiczny : badania 23, 78-79

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

jedynie w południowej i południowo-wschodniej części. W części zachodniej rów oddzielał badany kopiec od innego bliisko położonego toteż materiał archeologiczny pochodzący z tego miejsca może się wiązać tak z jednym jak i drugim kurhanem.

Większość materiału archeologicznego stwierdzono w rowie bądź w dolnej partii nasypu kopca co wskazuje na znaczny stopień zniszczenia nasypu oraz na pierwotnie powierzchniowe lub płytkie pochówki nakurhanowe.

Stwierdzono dwa skupiska przepalonych kości, lecz ich stan zachowania nie pozwala z całą pewnością na określenie gatunku. Wyróżniono kości zwierzęce choć nie wyklucza się, że część z nich to kości ludzkie. Ponadto wystąpiły trzy skupiska ceramiki wczesnośredniowiecznej datowanej na schyłek VIII i pierwszą połowę IX w. W różnych partiach nasypu znaleziono nieliczne fragmenty ceramiki pradziejowej, nieokreślone materiały krzemienne oraz kamienną, czworoboczną siekierkę w typie wczesnolitycznych.

Badania sondazowe w pobliżu kopca wykazały obecność osadnictwa mezolitycznego, z epoki brązu oraz wczesnośredniowiecznych materiałów. Zabytki występowały w warstwie kulturowej. Drobne, spalone kości w pobliżu których znajdowała się ceramika kultury trzcinieckiej i lużyckiej sugerowały nawet istnienie pochówków. Kości jednak nie tworzyły skupisk jeśli były tu groby, musiały one w przeszłości ulec zniszczeniu.

Materiały przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Chełmie.

Władysławowo, woj. gdańskie,
St. 4, AZP: 03-42/1

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku

Badania prowadził mgr Jan Kucharski przy współudziale: Piotra Scheffera i Roberta Wojtaszka — studentów UAM. Konsultantem badań była dr Barbara Lepówna. Finansował WKZ w Gdańsku — Muzeum Archeologiczne w Gdańsku. Piąty sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna ze śladami osadnictwa z epoki żelaza i epoki kamienia.

Badania prowadzone były przy południowo-zachodnim narożniku posesji A. Boldy, przy ul. Geodetów 30. Wykop XI o łącznej powierzchni 100 m² eksplorowano do głębokości 1,40 m od powierzchni. Pod warstwą gleby na głęb. 0,3-0,4 m od powierzchni, w żółtym piasku, ujawniła się warstwa kulturowa utworzona przez bardzo liczne, brązowe ślady po kołkach i po kilku słupach. W wykopie wystąpiło również sześć obiektów w postaci palenisk o średnicy ok. 1 m i grubości ok. 20-40 cm. Ślady po kołkach miejscami tworzyły dość regularne, prostokątne i liniowe układy. W kilkunastu śladach po słupkach znaleziono pojedyncze, niecharakterystyczne fragmenty wczesnośredniowiecznej ceramiki. W górnych partiach strefy kulturowej natrafiono na nieliczne, luźne fragmenty ceramiki z epoki żelaza oraz dość liczne odłupki krzemienne.

Z bardziej interesujących zabytków — poza ceramiką — oraz dość sporadycznie znajdowanymi kośćmi zwierzęcymi, w części południowozachodniej odcinka i w obiekcie znaleziono jeden kabłączek skroniowy z cienkiego, litego drutu brązowego, o dużej średnicy, jeden grzebień kościany (w kilku fragmentach) oraz połowę żelaznej ostrogi. Ceramikę wczesnośredniowieczną z XI wykopu oraz wyżej wymienione trzy zabytki można datować na XIII w. Wczesnośredniowieczna ceramika wykazała wyraźne analogie do ceramiki z badań prowadzonych w latach ubiegłych.

Badania będą kontynuowane.

Wrocław — ul. Bernardyńska,
AZP: 80-29/nie badane

Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu

Badania prowadził mgr Zdzisław Wiśniewski przy współpracy Tomasza Płonki. Całością prac kierował doc. dr hab. Jerzy Łodowski. Inwestor — Polska Poczta, Telegraf i Telefon, Dyrekcja Wojewódzka we Wrocławiu. Drugi sezon badań. Nowe Miasto (z XI — XIV w.).

Prace prowadzono w południowo-wschodniej części placu budowy, położonej w obrębie ulic Janickiego, Purkyniego i Bernardyńskiej, która została odsłonięta przez inwestora.

Na całej powierzchni, założono wykop szerokopłaszczyznowy oznaczony w dokumentacji polowej nr XI/89 w nawiązaniu do numeracji wykopów z roku poprzedniego. Wykop miał powierzchnię ok. 705 m² i kształt w przybliżeniu prostokąta o bokach 49 i 15 m, dłuższą osią skierowaną po linii N-S. Podczas prac w jego obrębie odkryto co najmniej 29 obiektów nieruchomych, koryta rzeczne wypełnione warstwami kulturowymi oraz fragment warstwy kulturowej w obrębie tzw. „Kociej Górki”. Finanse umożliwiły przebadanie tylko 9 obiektów nieruchomych i części zasypiska koryta rzeczno. Łącznie pozyskano 6026 zabytki ruchome, w tym 5068 ceramicznych, 873 fr. kości, 40 przedmiotów metalowych, 5 skórzanych, 4 drewniane, 36 fr. polepy oraz 5 kg przepalonego ziarna.

Badania pozwoliły na bardziej precyzyjne ustalenie przebiegu środkowego koryta rzeki Oławy oraz krawędzi wyniesienia tzw. „Kociej Górki”, a także potwierdziły przypuszczenia o istnieniu w tym rejonie osadnictwa przedlokacyjnego pochodzącego z XI-XII w.

W trakcie prac wyeksplorowano następujące obiekty nieruchome: skrzynię drewnianą wkopaną w piaszczysty całec zawierającą materiał zabytkowy z 2 poł. XIII do pocz. XIV w.; półziemiankę z tego samego okresu, która nałożyła się na obiekt z XI — XII w.; dwie studnie czerpalne z XI — XII wiecznym i późniejszym materiałem zabytkowym oraz jamy odpadowe.

Szczególnie interesującego odkrycia dokonano w obiekcie oznaczonym w dokumentacji polowej nr 13. Obiekt ten to piwniczka — integralna część budynku rysującego się w profilu wykopu — zawierająca niecodzienny

materiał zabytkowy, w którego wchodziły w dużej ilości kufle tzw. „śląskie”, rury ceramiczne, dachówki i naczynia gliniane. Na podstawie ruchomego materiału zabytkowego obiekt ten można datować na 2 poł. XIII w. Sama piwniczka wzniesiona została w konstrukcji słupowej ze ścianami wykonanymi z dranic ustawionych na sztorc. Należy przypuszczać, że pierwotnie obiekt ten pełnił funkcję magazynu w kramie kupieckim bądź w warsztacie garncarskim.

Wspomniane studnie czerpalne — podobnie jak wcześniej odkryte na tym terenie — wzniesione zostały w konstrukcji ramowo-słupowej o cembrowinie wykonanej z dranic ustawionych pionowo.

W zależności od uzyskania środków finansowych planuje się kontynuowanie badań.

Wrześnica, gm. Sławno,
woj. śląskie,
St. 7, AZP: 10-26/2

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii w Poznaniu

Badania prowadzili mgr mgr Sławomir Bakiera i Włodzimierz Rączkowski (autor sprawozdania). Finansował WKZ w Słupsku. Drugi sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne (VII/VIII — IX w.).

Badaniami objęto obszar 112,5 m². Wykopy założono na wale, majdanie oraz w rejonie domniemanej fosy. W żadnym z wykopów nie zakończono badań. Ogółem zarejestrowano 23 obiekty o różnych funkcjach.

Wał — rozpoczęte badania nie pozwalają na szczegółowy opis konstrukcji. Zarejestrowane bezpośrednio pod humusem spalone rozrzucone drewniane belki pozwalają sugerować, że jest to pozostałość zniszczonej korony wału.

Majdan — zarejestrowano m. in. fragment lekko zagłębionego w całec (najstarsza faza osadnicza — por. badania 1988) obiektu wyłożonego na dnie drewnem (półziemianka?).

Fosa (?) — w rejonie domniemanej fosy założono wykop sondażowy. Zarejestrowano w nim m. in. układającą się równoległe do wału konstrukcję złożoną z kołków przepłatanych łożną (faszyna?). Być może jest to element wzmacniający brzeg fosy.

Zarejestrowany materiał ceramiczny nie pozwala obecnie na dokładniejsze określenie chronologii niż na VII/VIII — IX w.

Materiały czasowo znajdują się w IP UAM.

Badania będą kontynuowane.

|| Wrześnica, gm. Sławno woj. śląskie St. 16 patrz neolit

Zgłowiączka, gm. Lubraniec,
woj. wrocławskie,
St. 2, AZP: 50-45/104

Uniwersytet Łódzki Katedra Archeologii

Badania prowadziła mgr Aldona Andrzejewska. Finansował WKZ we Wrocławku. Trzeci sezon badań. Gród i osada — schyłek XI-XVI w.

Celem badań było uchwycenie pełnego przekroju obiektu na osi E-W i rozpoznanie stratygrafii i chronologii.

Wyeksplorowano 4 wykopy o łącznej długości 20 m i szerokości 2,5 m, którymi objęto partię od środka majdanu po skłon nasypu wału. Uzyskany w trakcie badań bogaty zestaw zabytków ruchomych składa się z narzędzi żelaznych i kościanych, bardzo licznych ułamków naczyń glinianych i kości zwierzęcych. Spośród znalezisk na uwagę zasługuje srebrny skarb zawierający 93 denary saksońskie tzw. krzyżówki, 3 denary Władysława Hermana, 28 kablączków skroniowych, obrączkę srebrną i paciorek szklany. Skarb odkryto w warstwie związanej z osadą otwartą.

W trakcie eksploracji stwierdzono, że badany obiekt był zasiedlony w 3 fazach. Najstarsza, pierwsza faza szczególnie wyraźnie czytelna pod nasypem wału, związana jest z warstwą użytkową osady otwartej datowanej na schyłek XI i I poł. XII w. Na osadzie posadowiony został gród pierścieniowy o średnicy wewnętrznej (mierzonej od linii wewnętrznej podstawy wału) 38 m i średnicy zewnętrznej (mierzonej od linii zewnętrznej podstawy wału) 50 m. Wał usypany z gliny i piasku umocniony został rusztowo ułożonymi belkami. Nie odkryto śladów jego zwieńczenia. Stratygrafia nawarstwień kulturowych grodu umożliwiła wyodrębnienie kolejnych 2 faz użytkowania obiektu. Faza 2 datowana na II poł. XII w. i I poł. XIII w. związana jest z dwoma etapami osadnictwa wyodrębnionego w postaci dwóch warstw kulturowych. W najstarszej z nich, warstwie pożarowej odkryto spalony budynek drewniany o nieustalonej konstrukcji, w którego zgłiszczach znaleziono fragmenty narzędzi drewnianych, fragment naczynia drewnianego, sieci i ziarna zbóż. Faza 3 datowana została na XIV — XVI w.

Zabytki i dokumentacja do chwili opracowania będą przechowywane w Katedrze Archeologii U.Ł.

Przewiduje się kontynuowanie badań.

Zimna Woda, gm. Nidzica,
woj. olsztyńskie,
St. 1A i 1B, AZP: 31-62/1 i 2

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadziła dr Elżbieta Kowalczyk ze studentami IA UW przy współudziale